

In de Zijper Historie Bladen No. 1 komt op bladzijde 8 een opsomming voor van de zuivelfabrieken die in de Zijpe hebben bestaan.

Deze opsomming behoeft echter correctie en aanvulling.

ZIJPER ALMANAK

J. van Leverink te Schagerbrug gaf voor het jaar 1904 een almanak uit voor Zijpe, Callantsoog en Petten. Voorzover bekend is dit de enige keer dat Leverink tot een dergelijke uitgave gekomen is, ondanks andere voornemens.

Behalve een groot aantal gegevens omtrent toenmalige functionarissen-geneesheren, vroedvrouwen, politie, raadsleden, armvoogden, kerk- en gemeentebesturen - somt Leverink een aantal organisaties met betrekking tot de zuivelwereld op.

Bij het lezen van deze gegevens moet men rekening houden met het feit dat de uitgever gevestigd was te Schagerbrug, en derhalve - vooral wat de Zijpe betreft - midden in de werkelijkheid stond; dat hij, uitgever zijnde, mogelijk niet voor 100 % correct was in de benamingen van de burgerlijke maatschappen, coöperaties of verenigingen.

KAASFABRIEKEN EN -VERENIGINGEN

Hieronder volgen alle gegevens die Leverink hierover vermeld in zijn almanak; dezerzijds soms van aan- of opmerkingen voorzien.

1. Coöperatieve Zijper Kaasfabriek "De Eendracht", gevestigd te STOLPERVLOTBRUG, gem. Zijpe.

Opgericht 1 Mei 1902.

Directeur: P.A. de Wit.

Penningmeester: P. Schilder.

Commissarissen: M. Schrieken, H. Sluis, C. Kant, Jb. Kooijman,
C. Hoedjes, J.A. de Wit.

Secretaris-Boekhouder: J. Louwe Albz.

Fabrikant: Jb. Groen. (Kaasmaker werd destijds Kaasfabrikant genoemd).

In 1943 werd deze fabriek opgeheven.

2. Kaasfabriek "De Vriendschap" te STOLPEN.

Opgericht 1891.

Directeur: Jn. Brak.

Penningmeester: P. Klaver.

Commissarissen: K. Hopman, C. Francis, C. Kruijer, Jb. Schager,
J.C. de Wit.

Kaasfabrikant: J. Scheringa.

Bij nader onderzoek blijkt "De Vriendschap" gevestigd te zijn geweest in de stolp van het bloembollenbedrijf Dignum aan de Stolperweg. In het "vierkant" is gebeiteld: "1891-J. Scheringa".

3. Kaasfabriek "De Raaf" te KEINSMERBRUG.

Opgericht 1895.

Directeur: J.Th. de Wit

Penningmeester: A. Bakker.

Jb. Jimmink.

.....

Boekhouder: G. Blaauw.

Kaasmaker: A. Bes.

4. Kaasfabriek "De Hoop" te Oudesluis.

Directeur: Jb. Stammes Sr.

Boekhouder-Penningmeester: K. Schenk Dz.

Kaasmaker: S. Veen.

5. Kaasfabriek "Eensgezindheid" te 't Zand.

Voorzitter-Directeur: G. de Wit Pz.

Secretaris-Peningmeester: J. van Beusekom.

Commissarissen: J.J. de Wit Sz., D. Kroon.

De juiste plaats waar deze kaasfabriek gevestigd was is nog niet bekend. Opvallend is dat de naam "De Eensgezindheid" acht jaar later opnieuw gebezigd werd, namelijk bij de oprichting van de Coöperatieve Zuivelfabriek met dezelfde naam te Sint Maartensbrug (eigenlijk vlotbrug).

6. Kaasvereniging "Klein Begin" te St-Maartensvlotbrug.

Directeur: H. v.d. Sluis.

Secretaris-Peningmeester: C. Groenveld.

8 deelhebbers, 10 leveranciers.

Opgericht 1891.

Opmerkelijk is dat hier de term kaasvereniging gebezigd wordt, terwijl het wel degelijk een kaasfabriek betreft.

7. Kaasvereniging te Sint-Maartensbrug.

Opgericht Mei 1894.

Directeur : D. Brommer Sz.

Secretaris-Penningmeester: W. Swarthof.

6 deelhebbers, 15 leveranciers.

Het is niet alles even duidelijk, b.v.:

Is dit soms de voorganger van de kaasfabriek te Sint Maartensbrug zoals omschreven - en beschreven - in No. 2 van de Zijper Historie Bladen? En zo ja; waar bevond deze fabriek zich? Het noemen van een aantal "deelhebbers" en "leveranciers" wijst meer in de richting van een kaasfabriek, dan in - b.v. - een organisatie die gezamenlijk de op de boerderij gemaakte kaas afzet. Deze kaasvereniging zou opgericht zijn in 1894; dat is dus negen jaar eerder dan het bedrijf, genoemd in ZHB No 2.

8. Kaasfabriek aan de Belkmerweg te Burgerbrug.

Directeur: K. Nottelman Az.

Verder geen gegevens vermeld. Hoogstwaarschijnlijk betreft dit de kaasfabriek die bekend werd onder de naam "TRIO". Er is een advertentie bewaard gebleven met de volgende tekst:

"Gevraagd:
"EEN KAASMAKER,
"tegen 1 juli, aan de kaasfabriek "TRIO",
"Belkmerweg, Z.-Zijpe. Aanmelden voor
"15 juni bij den directeur C. Gutker."

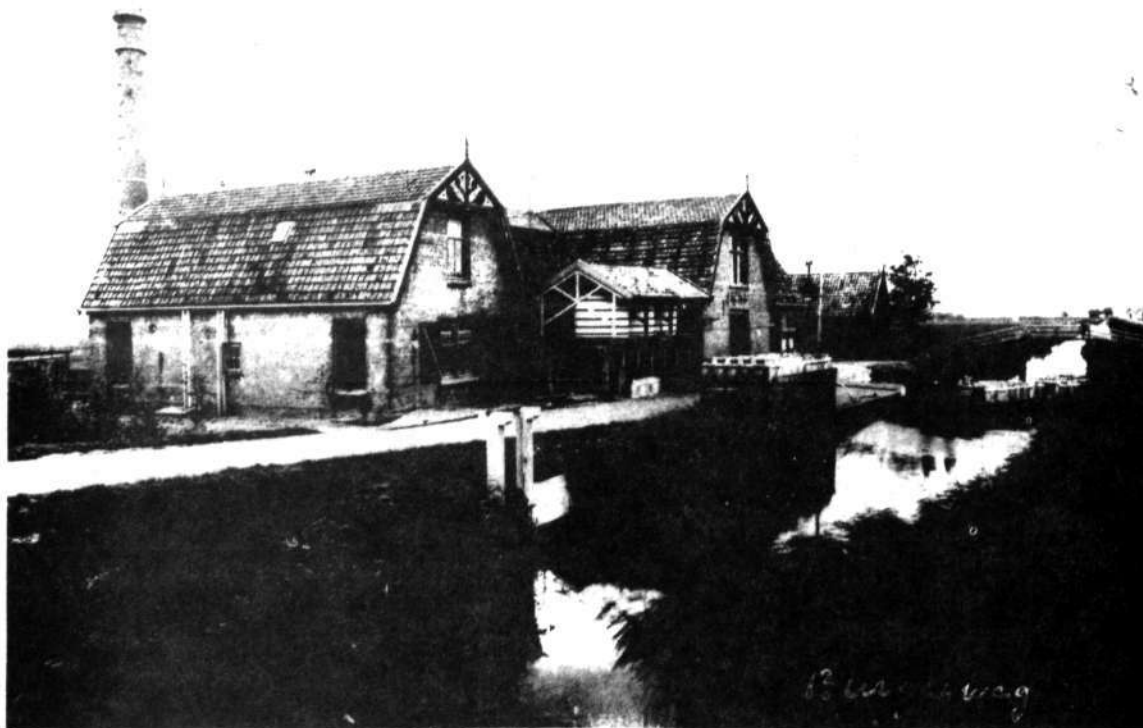
9. Kaasfabriek (te Burgerbrug).

Directeur: J. Eriks.

Werkt met deelhebbers.

Tot zover de gegevens uit de ZIJPER ALMANAK voor het jaar 1904 van J. Leverink te Schagerbrug.

Onderstaande fabrieken hebben eveneens in de Zijpe bestaan:

Stoomzuivelfabriek "De Dageraad" nog in zijn volle glorie.

<u>No.</u>	<u>Naam fabriek</u>	<u>Dorp/Buurtschap</u>	<u>Opgericht</u>	<u>Gesloten</u>
10	"Nieuw Leven"	't Zand	1883	1929
11	"Nieuw Leven" (Coöp.)	't Zand	1929	1960
12	"St. Maartensbrug"	St. Maartensbrug	1903	1912
13	"Ceres"	Keinsmerbrug	1907	1933
14	"De Concurrent"	Burgerbrug	?	?
15	"De Dageraad"	Burgerbrug	1910	1953

<u>No.</u>	<u>Naam fabriek</u>	<u>Dorp/Buurtschap</u>	<u>Opgericht</u>	<u>Gesloten</u>
16	"De Eensgezindheid"	Sint Maartensbrug	1912	1965
17	"De Kaasfabriek"	Burgerbrug	?	?
18	"Hollandia"	't Zand	?	?

N.B.

- a. Voorzover thans bekend was kaasfabriek No. 14 gevestigd in de stolpboerderij van Dirk Kramer, Grote Sloot 111 te Burgerbrug en No. 17 in "De Kuil", het bedrijf van R. Zandbergen, Grote Sloot 106, eveneens te Burgerbrug.
- b. Als No. 19 zou nog kunnen worden vermeld een niet uitsluitend Zijpse combinatie van fabrieken, genaamd Noord-West, ontstaan door samenvoeging van "De Eensgezindheid" te Sint Maartensbrug, "Nieuw Leven" te 'tZand en "De Vooruitgang" te Julianadorp, alle drie coöperaties. Noord-West werd op haar beurt opgenomen in de C.Z. "West-Friesland" te Lutjewinkel (later Melkunie Holland).
Hiermee kwam een einde aan de zuivelindustrie in de Zijpe.
- c. Slechts een partij kaas in het kaaspakhuis van de N.C.Z. op het terrein van De Vries & van de Wiel - voorheen "De Eensgezindheid" te Sint Maartens(vlot)brug-herinnert nog aan die periode.
- d. Op één boerderij in de Zijpe wordt anno 1983 nog kaas gemaakt n.l. het bedrijf van W.P. Hoogeveen, Grote Sloot 492 te Oudesluis. Het is hier - net als vroeger - de boerin die de kaas maakt. Werd in de Zijpe voorheen op de boerderij uitsluitend Edammerkaas gemaakt; Hoogeveen maakt Goudse kaas.

Wordt vervolgd.

Piet Bosman.

VARIA

Op het stukje "De Bosweg vroeger en nu" van ondergetekende zijn belangrijke correcties en aanvullingen geleverd door de heer F.W. de Waard, aan velen bekend als medewerker aan "de Uitkijk", plaatselijk weekblad te Sint Maartensbrug. Meer hierover in onze volgende editie.

J.N.

